
ІСТОРІЯ УТВОРЕННЯ І ПЕРШИХ РОКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ГУМАНІТАРНОГО ІНСТИТУТУ НУК

УДК 378

Дубовий О. М., д.техн. н., професор

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Створення факультетів і інститутів гуманітарного напрямку в технічних ВНЗ України в 90-х рр. XX ст. було відповідно на дефіцит неідеологізованих фахівців гуманітарних напрямку, можливістю отримати додаткові фінансові ресурси в умовах економічної кризи і в умовах протистояння з приватними ВНЗ. Останні зосередились на підготовці фахівців з права, економіки, філології. Автор зосередив свою увагу на принципових питаннях відкриття і становлення Гуманітарного інституту НУК.

Ключові слова: право, філологія, дизайн, професійний спорт, гуманітарний інститут, технічний ВНЗ, НУК.

На кінець 1998 року в молодій державі Україна відчувався дефіцит фахівців гуманітарного профілю, що склався ще в радянські часи. Тоді значна перевага віддавалась підготовці фахівців технічного напрямку, такий перекис був, що і зараз, через 14 років, тільки все навпаки. В той час склався значний попит на гуманітаріїв і головне, були великі конкурси при вступу до "вишів". Навіть на навчання на контрактній (платній) основі. З іншого боку, Міністерство освіти України скоротило до мінімуму фінансування на утримання ВНЗ, пустило вищі навчальні заклади на самовиживання. За таких обставин ректорат університету змушений був, для збільшення надходжень від навчальних послуг, прийняти рішення про відкриття нових спеціальностей гуманітарного напрямку і започаткування відповідного інституту у складі університету. Організувати все це доручено було мені, на той час першому проректору. Слід відмітити, що спеціальність "Правознавство" започаткована ще колишнім видатним ректором, професором Александровим М.М. як "Морське право". Ця спеціальність виникла

і існує завдяки таланту, енергії і самовідданій праці, нині нажаль покійного, колишнього завідувача кафедри "Правознавство", учасника Великої Вітчизняної війни, кандидата юридичних наук, професора Ковалю М.Г.

Микола Гнатович Коваль – цікава і обдарована особистість. На фронті з 1941 років, пройшов всю війну. Демобілізувався в 1947. Закінчив Одеську юридичну школу. З 1949 по 1954 рр. працював в прокуратурі Миколаївської області. З 1954 по 1964 рр. в обласному комітеті компартії, на керівних посадах. З 1964 по 1974 рр. Чорноморремтресті. Звідти прийшов на викладацьку роботу. Коваль М.Г. єдиний кандидат юридичних наук в Миколаївській області до середини 90-х рр. Це, зараз "юристів – кандидатів і докторів" багато. А на той час...

Відкриттю окремого гуманітарного підрозділу спонукало ще й те, що відповідальні особи, експерти Державної акредитаційної комісії, окремі працівники Міністерства освіти докоряли нас при ліцензуванні і акредитації спеціальності "Правознавство", пізніше і інших гуманітарних спеціальностей, про сумнівні можливості технічного навчального закладу щодо підготовки фахівців гуманітарного профілю. З цього приводу ми завжди пояснювали, що ще за радянських часів у нашому університеті склався ряд потужних гуманітарних кафедр таких як: соціально-гуманітарних дисциплін, філософії та культурології, правознавства, сучасних мов, фізичного виховання і спорту. Ці кафедри в умовах нашого університету, де підготовка фахівців велась за технічними спеціальностями, за винятком двох економічних, не могли достойно розвиватися, бракувало обов'язкового навчального навантаження тощо. Тому завідувачі та науково-педагогічні працівники гуманітарних кафедр підтримали рішення ректорату і активно взялись за роботу. Миколаївська обласна державна адміністрація підтримала пропозицію університету щодо відкриття Миколаївського гуманітарного інституту (таку назву він тоді мав) як структурного підрозділу. Враховуючи клопотання облдержадміністрації та університету Міністерство освіти України видало наказ №448 від 16.12.1998 року про створення Миколаївського гуманітарного інституту у складі університету. Це був перший структурний підрозділ такого типу на

Миколаївщині. До складу інституту ввійшли усі вище перелічені гуманітарні кафедри. Директором інституту було призначено мене, за сумісництвом, а заступником – доктора педагогічних наук, професора Сергієнка Л.П. Нами були розроблені конкретні заходи щодо започаткування, становлення і розвитку інституту. Перш за все перед нами стояли дві головні проблеми – це виділення і облаштування приміщень для нового структурного підрозділу; розгортання відповідної роботи і відкриття нових спеціальностей. Відомо, що найбільш болісно здійснювати процес перерозподілу приміщень. Але нам вдалось без суттєвих проблем вирішити питання щодо розміщення адміністративного персоналу інституту і виділення двох аудиторій для занять та кабінету, за рахунок ущільнення інших служб університету. Для вирішення питань, пов'язаних з розширенням контингенту студентів гуманітаріїв отримано дозвіл Міністерства освіти про перепрофілювання університетського окремого комплексу приміщень блоку харчування зі збереженням одного залу на 100 місць власними силами за рахунок спонсорської допомоги та надходжень за платне навчання студентів. Вже зараз в цьому приміщенні працює бібліотека Гуманітарного інституту, сім аудиторій майстерень дизайнерів, дві аудиторії і гімнастичний зал студентів-олімпійців, ряд адміністративних і господарських приміщень. Реконструйовано чудове студентське кафе-їдальня. На сьогодні роботи по реконструкції продовжуються.

Найбільш складна, клопітка і скрупульозна робота по відкриттю нових спеціальностей (ліцензуванню і акредитації), хто це здійснював, той добре знає про ціну такої роботи, яка потребує майже повної самовіддачі. Треба низько поклонитися тим, хто започаткував нові спеціальності в гуманітарному інституті: кандидату юридичних наук, професору Ковалю М.Г., кандидату філологічних наук, професору Філіпповій Н.М., кандидату технічних наук, доценту Данилку О.В, доценту Яцунському О.С.

Професор Коваль М.Г. забезпечив не тільки становлення спеціальності "Правознавство" а й підготовку кандидатів юридичних наук Дмитриченка І.В., Федоренко Т.М., які зараз очолюють кафедри правознавства, теорії та історії держави і права відповідно і успішно продовжують його справу.

Професор Філіппова Н.М. доклала великих зусиль, наукового і організаторського таланту задля ліцензування і акредитації спеціальності "Прикладна лінгвістика". Пригадується такий непередбачений випадок, який без малого не зірвав акредитацію. При переїзді управління ліцензування і акредитації Міністерства освіти була втрачена наша акредитаційна справа, протягом кількох місяців працівники управління не могли її знайти і зібралися зняти це питання. Ніна Михайлівна в короткий термін зібрала усі папери, довідки і сформуvala та подала справу повторно. За обсягом така справа нагадує кандидатську дисертацію. Як не дивно, але її знову втратили, загубилася між іншими справами, на цей раз нам вдалося її знайти і спеціальність "Прикладна лінгвістика" була акредитована. На долю професора Філіппової Н.М. випало не тільки відкриття спеціальності а й організація нової кафедри прикладної лінгвістики. Очолювані нею фахівці готують найкращих філологів-прикладників у Миколаєві.

Напрямок підготовки "Дизайн" з'явився в гуманітарному інституті виключно завдяки кропіткій праці колишнього доцента кафедри морських технологій Данилка О.В. Він практично самотужки здійснив всю роботу щодо ліцензування і акредитації цього напрямку. Згуртував фахівців-дизайнерів і організував відповідну кафедру, яку сам очолив. Нажаль зараз він не працює у нас, а його справу продовжує доцент Пишнев С.М.

Найбільше труднощів виникло при ліцензуванні спеціальності "Олімпійський та професійний спорт". Цей процес зайняв кілька років. Причому, усі ліцензійні вимоги нами задовільнялись. Відмовляли у ліцензуванні через те, що ми технічний навчальний заклад, не дивлячись на гуманітарний інститут і наші доводи, що ми культивуємо переважно технічні види спорту (гребля, парус тощо), маємо значні спортивні досягнення, наші студенти беруть участь в олімпійських іграх. Ще спрацьовував механізм монополіста. Вдалося тільки через апеляцію отримати рішення про ліцензування безпосередньо на державній акредитаційній комісії. Все це стало можливим тільки завдяки організаторській роботі, ентузіазму і цілеспрямованості завідувача кафедри фізичного виховання і спорту доцента, заслуженого майстра спорту Яцунського О.С. Ним підібрано

молоді науково-педагогічні працівники з науковими ступенями і вченими званнями, організована і успішно функціонує нова спортивна кафедра. Ця спеціальність інтенсивно розвивається.

Зараз колектив гуманітарного інституту продовжує працювати над удосконаленням навчального процесу, підвищенням якості підготовки фахівців і майстерності науково-педагогічних працівників. Побажаємо їм успіхів.

Dybovoy O. M. The History of Foundation and the First Years of the Humanities Institute of NUOS

The formation of humanitarian faculties and institutes at technical universities of Ukraine in the 90-es of the XX c. was the answer to the small quantity of specialists of humanitarian specialities and the possibility to get additional financial resources in the conditions of economical crisis and in the conditions of resisting to private universities/ The private universities concentrated on the training specialists for law, economic and philology. The author highlighted the principal points of opening and forming the humanitarian institute of the National University of Shipbuilding.

Key worlds: law, philology, design, professional sports, Humanities Institute, Technical University, NUOS.